

HOTĂRÎREA CURȚII CONSTITUȚIONALE
despre controlul constituționalității Hotărîrii Guvernului
nr. 692 din 24 iulie 1997* modificată și completată prin
Hotărîrea Guvernului nr. 1052 din 11 noiembrie 1997**

Nr.6 din 05.02.98

Monitorul Oficial al R.Moldova nr.22-23/12 din 12.03.1998

* * *

-----
* M.O., 1997, nr. 56, art. 606.
** M.O., 1997, nr. 76, art. 790.

ÎN NUMELE REPUBLICII MOLDOVA
Curtea Constituțională în componența:

Pavel BARBALAT	- președinte
Nicolae CHISEEV	- judecător
Mihai COTOROBAI	- judecător-raportor
Nicolae OSMOCHESCU	- judecător
Gheorghe SUSARENCO	- judecător
Ion VASILATI	- judecător

cu participarea Ludmillei Zadorojnîi, grefier, deputatului în Parlament Ion Ungureanu, unul din autorii sesizării, și Dina Grafchin, viceministru al privatizării și administrării proprietății de stat, reprezentant al Guvernului, călăuzindu-se de art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție și art. 4 alin. (1) lit. a) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, a examinat în ședință plenară deschisă dosarul despre controlul constituționalității Hotărîrii Guvernului nr. 692 "Cu privire la modul de arendare a bunurilor publice și cuantumul arendei", adoptată la 24 iulie 1997 și modificată și completată prin Hotărîrea Guvernului nr. 1052 din 11 noiembrie 1997.

Temei pentru examinarea dosarului a servit sesizarea deputaților în Parlament Ion Ungureanu, Eugen Rusu și Nicolae Andronic depusă la 10 octombrie 1997 cu respectarea art. 24 și 25 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art. 4alin. (2) și (3), art. 38 și 39 din Codul jurisdicției constituționale.

În opinia deputaților în Parlament, Guvernul, prin derogare de la prevederile art. 109, art. 112 alin. (1) și (2), art. 127 din Constituție, a stabilit prin Hotărîrea nr. 692 și prin Regulamentul, aprobat prin aceasta, modul de dare în arendă a bunurilor publice, mărimea plății de arendă, a dispus rezilierea în modul stabilit a contractelor de arendă încheiate anterior cu modificările operate în ele, în cazul în care acestea nu sînt înregistrate, ceea ce lezează interesele legitime ale părților contractante. Autorii sesizării menționează de asemenea că Hotărîrea Guvernului contravine Cartei Europene "Exercițiul autonom al puterii locale" din 15 octombrie 1985, ratificată de Parlamentul Republicii Moldova la 16 iulie 1997.

În ședința plenară deputatul în Parlament Ion Ungureanu a extins obiectul sesizării și a solicitat controlul constituționalității atît a Hotărîrii Guvernului nr. 692 din 24 iulie 1997 "Cu privire la modul de arendare a bunurilor publice și cuantumul arendei", cît și a Hotărîrii nr. 1052 din 11 noiembrie 1997 "Cu privire la modificarea și completarea Hotărîrii Guvernului Republicii Moldova nr. 692 din 24 iulie 1997".

Analizînd materialele dosarului, avizele organelor, expres solicitate pe marginea problemelor abordate în sesizare, audiind raportul prezentat de judecătorul-raportor, argumentele autorilor sesizării și ale reprezentantului Guvernului,

Curtea Constituțională

a c o n s t a t a t :

La 24 iulie 1997 Guvernul Republicii Moldova a adoptat Hotărîrea nr. 692 "Cu privire la modul de arendare a bunurilor publice și cuantumul

arendei", prin care s-a aprobat Regulamentul cu aceeași denumire (în continuare Hotărîrea Guvernului, Regulamentul).

La 11 noiembrie 1997 prin Hotărîrea nr. 1052 Guvernul a modificat și a completat Hotărîrea nr. 692 din 24 iulie 1997.

Potrivit Hotărîrii Guvernului, întreprinderile de stat, instituțiile bugetare, toate societățile economice cu cotă preponderent publică, ce au transmis anterior bunuri în arendă, vor recalcula în termen de două luni, cuantumul arendei conform prevederilor Regulamentului aprobat și vor opera modificările respective în contractele de arendă.

Organelor administrației publice locale li se recomandă să aplice prevederile Regulamentului la calcularea cuantumului arendei proprietății municipale.

Prin Hotărîrea Guvernului s-a stabilit că toate contractele de arendă a proprietății de stat, a bunurilor societăților economice cu capital majoritar de stat, precum și toate modificările operate în aceste contracte vor fi înregistrate la Ministerul Privatizării și Administrării Proprietății de Stat (agențiile lui teritoriale). Contractele de arendă a proprietății municipale și modificările lor se înregistrează la organele respective ale autorităților publice locale.

Hotărîrea Guvernului prevede că, în cazul în care contractele de arendă cu modificările operate în ele nu sînt înregistrate, acestea se reziliază în modul stabilit.

Prevederile Regulamentului cu privire la modul de arendare a bunurilor publice și cuantumul arendei au incidență asupra întreprinderilor de stat, instituțiilor bugetare, întreprinderilor de arendă, societăților pe acțiuni, societăților cu răspundere limitată, altor societăți economice cu cotă preponderent publică (peste 50 la sută).

După cum reiese din conținutul preambulului Hotărîrii Guvernului, aceasta a fost adoptată în scopul reglementării modului de arendare a bunurilor publice și determinării cuantumului arendei, iar Regulamentul a fost elaborat în temeiul Legii cu privire la arendă, Hotărîrii Guvernului nr. 284 din 21 mai 1993 "Cu privire la aprobarea Regulamentului întreprinderii de arendă și a Regulamentului antreprizei de arendă" și Hotărîrii nr. 547 din 4 august 1995 "Cu privire la măsurile de coordonare și reglementare de către stat a prețurilor (tarifelor)".

Potrivit art. 102 alin. (2) din Constituție, Hotărîrile Guvernului se emit prin organizarea executării legilor. Această normă constituțională are caracter imperativ și este corelată cu prevederile art. 66 lit. c) din Constituție, potrivit cărora Parlamentul asigură unitatea reglementărilor legislative pe întreg teritoriul țării. Avînd în vedere aceste stipulări constituționale, Curtea Constituțională, analizînd conținutul Hotărîrii Guvernului și prevederile Regulamentului, constată că actul normativ contestat, de fapt, substituie reglementările stabilite de Legea nr. 861-XII "Cu privire la arendă", adoptată la 14 ianuarie 1992. Prin această Lege se reglementează relațiile de arendă, sînt stabilite obiectele și subiecții relațiilor de arendă, drepturile și obligațiile lor.

Totodată, conform Hotărîrii Parlamentului nr. 862-XII din 14 ianuarie 1992, legislatorul a abilitat Guvernul cu dreptul de a adopta actele normative necesare punerii în aplicare a Legii cu privire la arendă. Nomenclatorul actelor normative este exhaustiv și nu prevede determinarea modului de arendare a bunurilor publice și a cuantumului arendei.

Potrivit art. 7 din Legea "Cu privire la arendă", documentul de bază ce reglementează relațiile dintre persoana care dă în arendă și arendaș este contractul de arendă, ce reprezintă acțiunea părților cu drepturi egale, exprimată prin manifestarea reciprocă a voinței acestora și este îndreptată spre atingerea rezultatului juridic scontat. În contextul acestor prevederi normele imperative ale Hotărîrii Guvernului privind recalcularea cuantumului arendei și necesitatea operării în legătură cu aceasta a modificărilor respective în contractele de arendă contravin art. 1 alin. (3), art. 126 alin. (1), art. 127 alin. (1) și (2) din

Constituție, care stabilesc că Republica Moldova este un stat de drept, economia căruia este economie de piață, bazată pe proprietatea privată și pe proprietatea publică, antrenate în concurență liberă, statul ocrotește proprietatea și garantează dreptul de proprietate în formele solicitate de titular, dacă acestea nu vin în contradicție cu interesele societății.

Este nejustificat și dreptul pe care și-l arogă Guvernul de a stabili modul de arendare a bunurilor publice și cuantumul arendeii, de a obliga agenții economici de stat, instituțiile bugetare, toate societățile economice cu cotă preponderent publică, care au încheiat contracte de arendă a obiectivelor de stat, să recalculeze cuantumul arendeii conform Regulamentului adoptat, să opereze modificări în contractele de arendă deja încheiate, precum și să înregistreze în mod obligatoriu aceste contracte la organele abilitate de Guvern (p. 1, 2, 3 din Hotărîrea Guvernului), deoarece, potrivit prevederilor art. 33 din Legea cu privire la proprietate, dreptul exclusiv de a stabili modul de posedare, de folosire și de administrare a proprietății de stat îi aparține organului legislativ al țării.

Și obligația, stabilită de Guvern în p. 6 al Regulamentului, potrivit căreia organizațiile și instituțiile bugetare utilizează în modul stabilit de Ministerul Finanțelor mijloacele bănești obținute de pe urma dării în arendă, contravine dispozițiilor art. 130 alin. (1) din Constituție, în conformitate cu care formarea, administrarea, utilizarea și controlul resurselor financiare ale statului, ale unităților administrativ-teritoriale și ale instituțiilor publice sînt reglementate prin lege.

Conform p. 45 din Regulament la stabilirea tarifelor și coeficienților s-a luat în calcul taxa pe valoarea adăugată. Această prevedere a Regulamentului în esență contravine art. 132 alin. (1) din Constituție, potrivit căreia impozitele, taxele și orice alte venituri ale bugetului de stat și ale bugetului asigurărilor sociale de stat, ale bugetelor raioanelor, orașelor și satelor se stabilesc conform legii de organele reprezentative respective.

Astfel, analiza prevederilor Hotărîrii Guvernului nr. 692 din 24 iulie 1997 "Cu privire la modul de arendare a bunurilor publice și cuantumul arendeii", precum și ale Regulamentului, aprobat prin ea, cu modificările și completările din 11 noiembrie 1997, denotă că Guvernul și-a depășit competențele și s-a implicat în activitatea puterii legislative, deoarece chestiunile gestionării proprietății de stat, supuse controlului constituționalității, țin exclusiv de competența Parlamentului și se reglementează numai prin lege.

Reieșind din aceasta, Curtea Constituțională reține că prevederile Hotărîrii Guvernului supuse controlului constituționalității cu modificările și completările ulterioare contravin principiilor constituționale cuprinse în art. 1 alin. (3), art. 6, art. 7, art. 9 alin. (3), art. 60 alin. (1), art. 66 lit. c), art. 102 alin. (2), art. 126 alin. (1) și (2), art. 127 alin. (1)-(3), art. 130 alin. (1), art. 132 alin. (1) din Constituție.

Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 7, art. 140 din Constituție, art. 1 alin. (3), art. 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art. 62 lit. a) din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

H O T Ă R Ă Ș T E:

1. Se declară neconstituțională Hotărîrea Guvernului nr. 692 "Cu privire la modul de arendare a bunurilor publice și cuantumul arendeii", adoptată la 24 iulie 1997 cu modificările și completările operate prin Hotărîrea Guvernului nr. 1052 din 11 noiembrie 1997.

2. Prezenta Hotărîre intră în vigoare la data adoptării, este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac și se publică în "Monitorul Oficial al Republicii Moldova".

PREȘEDINTELE
CURȚII CONSTITUȚIONALE

Pavel BARBALAT

Chişinău, 5 februarie 1998.
Nr. 6.